

N:o 25.

Af herr **Smith**, om *anslag till aflöning åt bankinspektörer.*

Under de senaste åren hafva icke så få underslef egt rum i landets banker, såväl de enskilda sedelutgifvande som aktiebanker och sparbanker.

Då sådana underslef vanligen väcka stort uppseende icke allenast inom utan nästan än mera utom landet, då de vanligen publiceras jemte kommentarier i alla länders tidningar, så skada sådana händelser, när de oftare passera, i hög grad ett lands anseende och kredit, hvarför det bör tillhöra lagstiftningen att om möjligt ingripa med skärpta kontroller för att så vidt ske kan förekomma dylika händelser.

Då ifrågavarande bankkategorier förvalta största delen af Sveriges rörliga förmögenhet eller bortåt 800 millioner kronor, så torde det också därför nu vara i sin ordning att statsmagterna noga kontrollera så viktiga institutioner.

Den säkraste och bästa kontrollen hade varit, om regeringen haft laglig rätt att utnämna en styrelseledamot och en revisor, som städse kunnat följa hvarje banks verksamhet och genast anmäla förekommande irregulariteter, men då dessa institutioner, som fått sina statuter vederbörligen sanktionerade för längre tid, sannolikt numera icke skulle underkasta sig en dylik kontroll, så måste en ökad kontroll inskränkas till de rättigheter, som gällande lag medgifver, eller att myndigheterna äro befogade att, när de så för godt finna, låta undersöka en banks ställning.

Hittills hafva sådana undersökningar vanligen anordnats, sedan det varit för sent eller sedan någon irregularitet upptäckts, utan att den

stora allmänheten ens fått veta hvad som vid en sådan anbefald undersökning verkligen uppdagats. Denna olyckliga hemlighetsfullhet grundar sig förmodligen på det lagstadgandet, att enskilda personers affärsförhållande till en bank skall hemlighållas, men då detta lagstadgande af bankerna sjelfva dagligen brytes genom att de lemna hvarandra alla möjliga upplysningar om enskilda personers förhållande till banken, så synes det mig som bankens fordringsegare och den stora allmänheten genast borde få del af hvarje irregularitet, som i en bank upptäckes, på det att allmänheten i tid må kunna vara på sin vakt. Finge pressen genast reda på alla irregulariteter och dessa ej kunde längre nedtystas, skulle fruktan för sådana offentliggöranden vara nog för att ingen skulle våga på något oegentligt sätt tillskansa sig en banks medel.

Hvarje irregularitet, som af en kontrollant eller inspektör upptäcktes, borde sålunda genast öfverlemnas åt offentligheten på samma gång som en offentlig utredning borde ske, så att möjligen brottsliga icke af något som helst undseende undginge att blifva befordrade till vederbörlig näpst.

Den kontroll, som efter nu gällande lagstiftning torde kunna när som helst påbjudas, kunde tills vidare bestå deri, att regeringen utnämnde en bankinspektör i hvarje län, hvilken sorterade under bankinspektören uti finansdepartementet. Dessa bankinspektörer i hvarje län skulle hafva ovilkorlig skyldighet att minst en gång hvarannan månad, på tid som ej på förhand göres känd, grundligt inspektera hvarje bank inom länet, som upplånar penningar i någon form af allmänheten, samt efter verkställd inspektion genast insända rapport derom till finansdepartementets bankinspektionsbyrå, hvilken byrå borde utarbeta förslag till ett planmessigt ordnande af inspektionerna, så att dessa kunde lätt öfverskådas och dymedelst en inblick vinnas i de olika bankinstitutionernas sätt att sköta sin rörelse. Jag vill hoppas att bankerna sjelfva framför alla andra skola vara med om en sådan skarpare kontroll och *till och med gerna betala den kostnad, som därför kan uppstå*, enär en dylik kontroll skall komma att i hög grad öka och stärka våra bankers kredit, hvilken eljest lätt vid en panik eller kris kan förloras till oberäknelig skada för både bankerna sjelfva och landet. Tager man nemligen i betraktande våra bankers egna kapital och jemför dessa med bankernas skulder för att alls icke vidröra de orimligt stora och farliga å vista förbindelserna, så måste en hvar i bankväsende hemmastadd person erkänna, att våra banker i allmänhet icke hafva eget kapital i förhållande till sina omfattande förbindelser,

och jag bara frågar, om någon enskild person, som egde något öfver 3 millioners eget kapital, skulle anses fin, i fall han vore skyldig mer än 34 millioner *utöfver* den egna förmögenheten? Då staten icke i lag limiterat något maximum för en banks förbindelser i förhållande till egna kapitalet, så borde det vara statens skyldighet att ytterligt noga kontrollera bankverksamheten, så att den stora allmänheten och hela landets kredit och anseende i utlandet måtte kunna bibehållas synnerligast åt de af våra banker, som äro svaga och sålunda beroende af allas fullkomliga förtroende, ty en rubbning deri skulle kunna förorsaka olycka och ruin vid en panik, äfven för de starka och solida.

Ännu är ingen fara på färde, men den hittills följda, nästan okontrollerade bankverksamheten är i hög grad farlig och bör i rättan tid komma under stark kontroll, till gagn för både bankerna sjelfva och alla deras kunder och hela landet.

På grund af hvad jag här haft äran anföra, vågar jag till Riksdagen hemställa,

att Riksdagen beviljar ett förslagsanslag af femtiotusen kronor årligen till aflöning åt bankinspektörer i hvarje län, som skulle hafva till skyldighet att minst en gång hvarannan månad inspektera hvarje sedelutgifvande bank eller aktiebank eller sparbank inom länet, samt om dessa inspektioner lemna fullständiga rapporter till bankinspektionsbyrån i finansdepartementet, uppställda efter en förut bestämd plan och så detaljerade, att all slags läsning emellan raderna hädanefter må blifva obehöflig.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm i januari 1888.

L. O. Smith.